

A SZEMÉLYVÉDELMI KÉPZÉS, MINTA FELKÉSZÍTÉS ÚJ DIMENZIÓJA

DIGNITARY PROTECTION TRAINING – A NEW DIMENSION OF MILITARY PREPARATION

Napjaink új kihívásai jelentős változásokat okoztak a fegyveres erők feladataiban. Olyan nem szokványos katonai feladatok is megjelentek a fegyveres erők tevékenységei között, amelyekre a Magyar Honvédség jelenlegi kiképzési rendszerében eddig nem helyeztek kellő hangsúlyt. Ilyen új feladat, a civil-, illetve katonai vezetők személyvédelme, ami olyan „testőri” feladatok ellátást jelenti, melyekre a kijelölt végrehajtó állományt fel kell készíteni.

A személyvédelmi feladatok során kiemelt szerepet kap a közúton végrehajtott utazásbiztosítás, mert a támadásokat jellemzően ekkor követik el (indulás, utazás, érkezés).

A külföldi tapasztalatok alapján a személyvédelmi felkészítés kiképzési rendszerbe történő integrálása jelentősen hozzájárulhat a fenyegetett katona és civil személyek, valamint a végrehajtásban résztvevő állomány életének és testi épségének megóvásához.

Recent security related challenges caused substantial changes in the tasks of modern military forces. Even in the case of the Hungarian military many new tasks appeared, which have not been emphasized previously enough in the military training system. One of such new tasks is the DIGNITARY PROTECTION OF VIP PERSONNEL (e.g. CIVILIAN AND MILITARY LEADERS, representatives of IOs, NGOs, central and local governments, humanitarian aid organizations, etc.) when they are at home or abroad (even on the field of military operations).

During dignitary protection of civilian and military leaders the main emphasis is on the CLOSE PROTECTION/BODY GUARDING-RELATED TASKS. The military personnel, who would be appointed for carrying out such tasks, should be prepared for this kind of activities according to the best international practices.

In dignitary protection the GUARANTEE OF SAFETY OF THE PROTECTED VIP PERSONNEL DURING THEIR TRANSPORTATION ON PUBLIC ROADS might have a vital importance, because of the fact that attacks are very often committed mostly during mobility-related events, like departure, transportation and arrival of the protected VIP personnel.

On the basis of positive experiences from other NATO militaries, the integration of dignitary protection-related issues into the military training system can contribute to the effectiveness of protection of the lives of protected VIP personnel - and also those military personnel, who have been appointed for the close close protection of the defended personnel.

*„...Nem vállalok közösséget azzal a könnyelmű reménnyel, hogy valami véletlen majd megment bennünket.”[1]
(Carl von Clausewitz)*

ÚJ KIHÍVÁSOK

A politikai rendszerváltozás után végbement euro-atlanti integráció, és napjaink kihívásai jelentős változásokat jelentettek a fegyveres erők számára is.

Az 1993. évi CX. törvény a honvédelemről 22. § (1) a fegyveres erők feladataiként Magyarország területének, függetlenségének, lakosságának és anyagi javainak fegyveres védelme külső támadással szembeni kötelezettsége mellett, a nemzetközi szerződésekben (így különösen az ENSZ Alapokmányában) foglalt katonai kötelezettségek teljesítését, és humanitárius segítségnyújtásban való részvételét határozta meg. [2]

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2010.
3. évfolyam 1. szám

SZABÓ Sándor Tibor

Míg a 2004. évi CV. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről 70. § (1) a Honvédség feladatait, már konkrétan és új feladatokkal bővítve a következőképpen határozza meg: „A Honvédség feladata a Magyar Köztársaság függetlenségének, területének, légtérének, lakosságának és anyagi javainak külső támadással szembeni fegyveres védelmén túl, a szövetségi és nemzetközi szerződésből eredő egyéb katonai kötelezettségek — különösen a kollektív védelmi, békefenntartó és humanitárius feladatok — teljesítése, *közreműködés az arra kijelölt és felkészített erőkkel a nemzetközi terrorizmus elleni harc katonai feladatainak ellátásában, a befogadó nemzeti támogatás katonai feladatainak ellátása.*”[3]

A katonai erők egymás elleni küzdelmének szabályai, a hadtudomány fejlődése, az adott történelmi korszak, az ország társadalmi berendezkedése, kultúrája, tudományos–technikai színvonala, hadikultúrája és a katonai felső vezetés felkészültsége alapján folyamatosan fejlődnek, változnak. A XXI. században azonban a klasszikus reguláris fegyveres erők tömeges, nyílt fegyveres küzdelmei egyre inkább háttérbe szorúlnak, ami speciális, a hagyományos eljárásoktól eltérő új szemlélet és koncepciók kialakítását követeli meg mind stratégiai, mind taktikai szinten.

Az aszimmetrikus hadviselés sajátosságai, a műveleti területem folytatott harci, válságreagáló (ezen belül békeműveletek) és humanitárius feladatok végrehajtása a szárazföldi haderőnem katonai műveleti képességeit is jelentősen megváltoztatta. A fegyveres erő korábbi feladatai számos új feladattal bővültek, ami természetesen kihat a végrehajtásra, a szervezetek működésére, a katonák kiképzésére, felkészítésére a fegyveres küzdelem tartalmának és formájának a változására is. Napjaink katonai műveletei nem csak a katonai erő harci- és harccal kapcsolatos tevékenységét jelentik, hanem új kihívásként jelennek meg a békefenntartói, újjáépítési (békeépítési), valamint a katonai rendészeti (rendőrségi) feladatok is.

Az új kihívásokkal olyan nem szokványos katonai feladatok is megjelentek a fegyveres erők tevékenységei között, amire a jelenlegi kiképzési rendszerben nem helyeznek kellő hangsúlyt. A közúti közlekedés során végrehajtott terrortámadások elleni megelőző védelmi tevékenységek mellett, a közvetlen gyakorlati védelmi taktikák, eljárások megismerése és elsajátítása rendkívül fontos szerepet kell, hogy kapjon a missziókban, a hadműveleti területeken szolgálatot teljesítő katonák felkészítésében.

A MAGYAR HONVÉDSÉG ELSŐ KOMPLEX SZEMÉLYVÉDELMI FELADATA

A Magyar Honvédség számára is új feladatként jelentkezett a Kabuli Nemzetközi repülőtéren 2008 év végétől szolgálatot teljesítő Személyi Biztosító Részleg speciális szakfelkészítése.[4] Megjelent egy olyan speciális felkészítést igénylő, rendkívüli, teljesen új szemléletet, szaktudást, felszerelést, mozgásokat, manővereket, alakzatokat és összehangolt csapatmunkát igénylő feladat, amelyre a Honvédség Különleges Műveleti Zászlóaljának állománya nem volt felkészítve. Ez az új feladat, *a civil-, illetve katonai vezetők személyvédelme* (a személy közvetlen fizikai védelme, életének, testi épségének, méltóságának megóvása), olyan „testőri” feladatok ellátást jelenti, amire a nemcsak szokványos katonai műveleteket végrehajtó speciális szakismeretekkel rendelkező katonák nincsenek kiképezve, és a felkészítés módját egyetlen érvényben lévő szabályzat, vagy utasítás sem tartalmazza.

Erre az egyszeri feladatra történő felkészítéshez a honvédség, a rendőrség speciális egységének segítségét vette igénybe. A kiképzés során a résztvevő katonák elsajátították azokat az ismereteket, begyakorolták azokat a fogásokat, amelyek alkalmazásával a rájuk bízott személy védelmét hatékonyan és szakszerűen biztosították.

Mivel a terrorizmus napjaink állandó veszélyforrása lett, a Honvédség állománya a jövőben is kaphat ilyen jellegű feladatot.

Véleményem szerint, NATO tagságunk, és a terrorizmust határozottan elítélő politikai állásfoglalásunk miatt, nemcsak a magyar politikai, hanem a katonai felsővezetők, (valamint viszonyosság alapján személyvédelemben részesítendő) Magyarországon tartózkodó külföldi személyek, sőt a katonai objektumokon felül az egyes katonai járművek, járműoszlopok is bármikor terrortámadás, merénylet áldozatává válhatnak, ezért védelmüket biztosítani kell.

AZ UTAZÁSBIZTOSÍTÁS, MINT SZEMÉLYVÉDELMI FELADAT

A fenyegetett személyek elleni támadások legtöbbször nem a védett objektumokban (lakás, munkahely, laktanya) történnek, a merényleteket és az emberrablási kísérleteket utazás közben, illetve ki- és beszállások alkalmával követik el. Az utazások legtöbbször közúton, egy vagy több gépjárművel történnek, ezért a fenyegetett személy teljes vagy részleges védelmét, a közlekedési útvonalaira kiterjedően, speciális eszközökkel és módszerekkel kell végrehajtani. Az utazásbiztosítással kapcsolatos speciális feladatok ellátása, olyan alapvető vezetés-, közlekedés- és biztonságtechnikai ismeretek meglétét teszik szükségessé, amelyek csak képzés és a napi gyakorlat alapján szerzett rutin segítségével sajátíthatók el maradéktalanul.

VEZETÉS-, KÖZLEKEDÉSTECHNIKAI ÉS VÉDELMI TAKTIKAI KÉPZÉS

A közút a hétköznapi közlekedés során is veszélyes üzem. A személyvédelemben résztvevő gépkocsivezetők ezért mindig „éles helyzetben” dolgoznak. Egyetlen hiba esetleg az ország — illetve a hazánkban tartózkodó más állam — politikai illetve katonai vezető életét és testi épségét veszélyeztetheti, aminek beláthatatlan következményei is lehetnek. Amennyiben azt is figyelembe vesszük, hogy a gépkocsivezetőknek a védett személyek szállítása során a maximális biztonság garantálása mellett a kényelmes és komfortos utazásáról is gondoskodniuk kell — sokszor több száz kilométeren keresztül, szélsőséges időjárási viszonyok között is, év- és napszaktól függetlenül — belátható, hogy ez csak alapos felkészülés mellett lehetséges.

A Magyar Honvédség jelenlegi kiképzési rendszere az érvényben lévő szabályzatok alapján magas szintű felkészítést biztosít a gépkocsivezetői szakbeosztásokat ellátó katonák számára. A képzések során alapvetően a terepen történő haladás, terepjárás, az éjszakai mozgás továbbá a közúti oszlopmenet végrehajtása kap nagy hangsúlyt, azonban a speciális vezetés- és közlekedéstechnikai valamint a védelmi-taktikai ismeretek nem kapnak kellő figyelmet.

Mindezek alapján, a felkészítés során, a terrortámadások felismerése és elhárítása mellett nagy hangsúlyt kell fektetni a „hétköznapi” közlekedés során előforduló veszélyek felismerésére és elhárítására is.

A statisztikák szerint a közlekedési balesetek bekövetkezésének elsődleges oka (közel 95%-a) a helytelen emberi magatartás. Miből adódhat ez a szembetűnően magas arány? Melyek azok az okok, amelyek a hibás, sokszor tragikus végű döntéseket kiváltják? Miért van döntő szerepe a gépkocsivezetőnek a baleset-megelőzésben? Az adott baleseti helyzetben mi lett volna a helyes vezetői magatartás? Felismerte-e időben a veszélyt? Ismerte-e a helyes eljárást a baleset elkerüléséhez? Ha igen, az adott szituációban miért nem alkalmazta, vagy miért nem megfelelően alkalmazta?

A felvetett kérdésekre adott válaszokat megvizsgálva megtalálhatjuk a lehetséges megoldást a balesetek számának csökkentésére. Amennyiben módunk van a válaszok beépítésére a gépjárművezetők oktatásába, továbbképzésébe, akkor már tettünk egy komoly lépést a közúti tragédiák, balesetek megelőzéséért.

Az előzőekben felvázoltak alapján belátható, hogy milyen szoros kapcsolat van a magabiztos vezetés- illetve közlekedéstechnikai ismeretek, és az úgynevezett antiterrorista védelmi-taktikai eljárások alkalmazása között.

A védett személyt nemcsak a terroristák által elkövetett szándékos támadások fenyegetik közúti utazásaik során, „támadás” érheti őket a saját gépkocsivezetőjük felkészületlensége (pl. kanyarban, vagy nedves útfelületen nem megfelelő sebesség alkalmazása; hibás helyzetfelismerés stb.), a közlekedés többi résztvevőjének figyelmetlensége, agresszivitása miatt is.

Ezért a védett személyek életének és testi épségének megóvásán túl, a balesetek számának csökkentése, az emberéletek és anyagi javak értelmetlen elvesztésének megakadályozása miatt indokolt minden olyan speciális szakfeladatot ellátó (pl. személyvédelmi tevékenység, megkülönböztető jelzések használatával történő közlekedés stb.) hivatásszerűen gépkocsit vezető katonai és polgári személy ilyen irányú képzése, a jelenleg érvényben lévő képzési programok kiegészítése.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2010.
3. évfolyam 1. szám

SZABÓ Sándor Tibor

A kiképzési programok ilyen irányú kiegészítésével, egy központilag szervezett, egységes szemléletű és végrehajtású új kiképzési program kialakításával, sokoldalú, speciális szakmai képzések, továbbképzések fő céljaként el lehet érni, hogy:

- a gépkocsivezetők rendelkezzenek olyan jogszabályi-, műszaki-, híradó- és védelmi-taktikai ismeretekkel, amelyek alapján képesek elemezni, értékelni, megtervezni, továbbá öntevékenyen végrehajtani a munkájuk során előforduló szakmai feladatokat;
- képesek legyenek a rendelkezésre álló gépkocsi szakszerű kezelésére és használatára, illetve a helyes cselekvési algoritmusok automatikus végrehajtására;
- a képzéseken, a vezetés- és közlekedéstechnikai felkészítés során, a gépkocsivezetők képesek legyenek a gépkocsi feletti uralom megszerzésére, a helyes közlekedési látásmód kialakítására, a defenzív vezetési magatartás, a kettő vagy több autóval történő együttműködés, a speciális antiterrorista gépkocsivezetés módszereinek elsajátítására, továbbá a megkülönböztető jelzésekkel történő önálló illetve alakzatban történő biztonságos haladásra.

Ezen belül:

A. a vezetés- és közlekedéstechnikai képzések célja:

- a gépjárművezetés elméleti és gyakorlati ismereteinek bővítése, a gépkocsi feletti uralom kialakításához szükséges alapvető vezetéstechnikai fogások elsajátítása valamint begyakorlása;
- a helyes cselekvési algoritmusok kialakítása, a váratlan helyzetekben a magabiztos, feltételes reflexszerűen működő algoritmusok, mozgássorok, tevékenységi láncok, fogások alkalmazásának, a — vészhelyzetekben tanúsítandó — helyes magatartás lehetőségeinek megismerése, a közúti forgalom valamint a személyi biztonság veszélyeztetése nélkül, különböző tapadási viszonyokkal rendelkező útvízviszonyok között;
- a gépkocsivezető megismerje azokat a fizikai határokat, amelyek átlépése már a jármű feletti uralom elvesztését jelenti.[5]

A vezetéstechnikai képzésen a résztvevők a fékezési-, akadályelkerülési-, súlypont-kibillentési- és stabilizálási valamint tolatási gyakorlások során olyan jártasság szintű gyakorlati ismereteket sajátítanak el, amelyek — a már meglévő ismereteikre épülően képessé teszik őket a közlekedés során kialakuló váratlan helyzetek felismerésére és — a folyamatos kontroll mellett begyakorolt döntési mechanizmusok alapján végrehajtott azonnali helyes reakcióra.

A vezetőnek lehetősége nyílik arra, hogy a száraz útburkolaton, továbbá az aszfalt locsolásával létrehozott különböző, (a talaj és a kerék közti) tapadási tényezők mellett ismerjék meg azokat a vezetéstechnikai fogásokat, melyek a tapadási viszonyok megváltozása esetén is képessé teszik a gépjárművezetőt a járműve feletti uralma megtartására.

Biztonságos körülmények között, minden résztvevő saját maga élheti át, tapasztalhatja meg:

- hogy a gépkocsija milyen kanyaríveknél és milyen sebességnél kezd el kisodródni;
- a gépkocsi alul- és túlkormányozottságának hatásait;
- a sebességi értékeknek a gépkocsi viselkedésére gyakorolt hatásait;
- a terhelés változása, változtatása esetén bekövetkező hatásokat;
- a járművébe épített blokkolásgátló, (esetleg kipörgésgátló-, és stabilizációs rendszerek) működésének hatásait.

A vezetéstechnikai képzés sajátosságait figyelembe véve:

- a vezetéstechnikai képzésen használt autók kerekeinek futófelülete, az autó futóműve, erőátviteli- és fékrendszere a hétköznapi használatól eltérően jobban igénybe van véve, de a végrehajtás során a kopáson kívül egyéb károsodás nem fordul elő;
- mivel az autók a gyakorlás során forgalomtól elzárt területen mozognak, a gumiabroncsok futófelületének mélysége nem kell, hogy megfeleljen az előírásoknak, a „lefutott”, lejárt szavatosságú gumik is alkalmasak a gyakorlásra. Amennyiben van rá lehetőség, indokolt is — legalább az első tengelyen lévő kerekre — ilyen felszerelni;

SZABÓ Sándor Tibor

— a vezetéstechnikai gyakorlás során a gépkocsik üzemanyag-fogyasztása a városi forgalomra előírt normától 50–60 %-kal is eltérhet.

A képzésekhez – a Rendőrségnél alkalmazott eljáráshoz hasonlóan – *elsősorban azokat a szolgálati gépjárműveket célszerű felhasználni, amelyek a tárgyévben leadásra kerülnek.*

B. A védelmi, taktikai képzés célja:

- az egy és több autóval végrehajtható védelmi-taktikai eljárások elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítása, valamint begyakorlása;
- a helyes cselekvési algoritmusok kialakítása, a váratlan helyzetekben a magabiztos, feltételes reflexszerűen működő algoritmusok, mozgássorok, tevékenységi láncok, fogások alkalmazásának, a — vészhelyzetekben (támadás esetén) tanúsítandó — helyes magatartás lehetőségeinek megismerése;
- a kialakult helyzetekben gyors helyzetfelismerés melletti azonnali, szakszerű reagálásra és a megfelelő eljárási mód önálló, illetve együttműködve történő kiválasztására és végrehajtására.

A védelmi-, taktikai képzés sajátosságait figyelembe véve:

- a gyakorláshoz célszerű olyan terepjáró személygépkocsikat használni melyeket esztétikai és műszaki kifogások miatt szolgálati feladatokra ritkán használnak (UAZ).;
- a karosszéria elemek megóvása érdekében célszerű az autók elejére és hátuljára gallytörő rácsot vagy keretet felszerelni.

ÖSSZEGRÉS

A személyvédelmi felkészítést, mint a felkészítés új dimenzióját a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a rendőrség speciális feladatait ellátó szerveinél szerzett tapasztalatokkal rendelkező szakemberek segítségével — a katonai sajátosságokat is maximálisan figyelembe vevő — képzési program és tematikák alapján képes végrehajtani.

A ZMNE „*A katonák munkaerő-piaci re-integrációjának képzési programja*” elnevezésű projekt keretében 2009-ben, olyan *Testőr* OKJ-s képzést is indított, ami ez előzőekben ismertetett célok megvalósítását, mind elméleti, mind gyakorlati oktatás keretein belül felvállalta.

Az egyetem által nyáron szervezett Orientációs Tábort tapasztalatai alapján a kitűzött célok, a képzéshez szükséges anyagi-, technikai- és eszközgény biztosítása mellett reálisan megvalósíthatók, ezáltal a képzés programja a Magyar Honvédség speciális szakfeladatot ellátó állományának kiképzési rendszerébe indokoltan és szükségszerűen integrálható.

Kulcsszavak: személyvédelem, testőr, utazásbiztosítás, védelmi-taktikai fogások, gépkocsioszlop, vezetéstechnika

Keywords: dignitary protection, close protection officer/ bodyguard, transportation security, dignitary protection techniques, motorcade, driving technique

FELHASZNÁLT IRODALOM

1993. évi CX. törvény a honvédelemről

2004. évi CV. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről

FERENC L., NAGY I.: *Gépjármű mozgásismeret és vezetéstechnika*. -Bp.: Közúti Közlekedési Dokumentációs és Tájékoztató Központ 1987.-ISBN sz. n.

GÁTI György: *Emberi tényezők*. -Bp.: Közúti Közlekedési Dokumentációs és Tájékoztató Központ 1988. -ISBN sz. n.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

Budapest, 2010.
3. évfolyam 1. szám

SZABÓ Sándor Tibor

JANKÓ Domonkos: *Közúti közlekedésbiztonság*. -Bp.: Novadat Bt., 2004. -ISBN 963905609x

KISS István: *Közlekedési taktika és vezetéstechnika*. -Bp.: Közlekedési Főfelügyelet, 1989. -ISBN sz.n.

PERJÉS Géza: *Clausewitz*. -Bp.: Magvető Könyvkiadó, 1985. -ISBN 9631400123

RÉTI László: *Ember - jármű – út*. -Bp.: Budapest Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1987. -ISBN sz.n.

HOLLÓ Péter: *A közúti közlekedési balesetek következtében keletkező nemzetgazdasági veszteség*. =Közlekedéstudományi Szemle, XLVII. évf. 3. szám -pp.81-88. -ISSN 0023 4362

SZABÓ Sándor: *Kommunikáció a közúti közlekedésben*. =Belügyi Szemle, 2005. 53. évf. 7-8. szám -pp.125-132. -ISSN 1218-8956

SZABÓ Sándor: *Agresszió a közutakon*. =Rendészeti Szemle, 2009. 57. évf. 4. szám -pp. 120-127. -ISSN 1789-4689

SZABÓ Sándor: *A megkülönböztető jelzést használó gépjárművezetők szakmai alkalmassági vizsgálati, képzési és továbbképzési rendszere*. =Rendészeti Szemle, 2008. 56. évf. 6. szám -pp.95-102. -ISSN 1789-4689

NÉMET Gy., DEÁK J.: *Agresszió az úton*. <http://www.minipolice.hu/kiserlet/panel/agresz.htm> (letöltés: 2008.10.18.)

Sikeresen teljesítették feladataikat a magyar katonák a kabuli repülőtéren

http://www.hm.gov.hu/hirek/kaia/kaia_atadas (letöltés:2009. 09. 23.)

---

[1] PERJÉS Géza: *Clausewitz*, Magvető Könyvkiadó Budapest, 1985. ISBN 9631400123

[2] 1993. évi CX. törvény a honvédelemről

[3] 2004. évi CV. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről

[4] Sikeresen teljesítették feladataikat a magyar katonák a kabuli repülőtéren

Letöltés: http://www.hm.gov.hu/hirek/kaia/kaia_atadas 2009. 09. 23.

[5] SZABÓ Sándor: *A megkülönböztető jelzést használó gépjárművezetők szakmai alkalmassági vizsgálati, képzési és továbbképzési rendszere*, Rendészeti Szemle, 2008. 56. évf. 6. sz. pp.95-102. ISSN 1789-4689